

LIETUVOS NACIONALINĖ MARTYNO MAŽVYDO BIBLIOTEKA

2012 METŲ VEIKLOS ATASKAITA

2013 m. vasario 15 d.
Vilnius

I. STRATEGINIŲ POKYČIŲ ĮGYVENDINIMAS

Lietuvos nacionalinė Martyno Mažvydo biblioteka (toliau Nacionalinė biblioteka) yra nacionalinė kultūros įstaiga, kaupianti, organizuojanti ir sauganti rašytinį Lietuvos kultūros paveldą, formuojanti Lietuvos mokslui, švietimui, kultūrai ir ūkiui aktualių Lietuvos ir užsienio dokumentų fondą bei teikianti bibliotekinio informacinio aprūpinimo paslaugas visuomenei. **Nacionalinės bibliotekos misija** – užtikrinti Lietuvos žinių visuomenės poreikių dokumentinei ir skaitmeninei informacijai patenkinimą.

Nacionalinės bibliotekos uždaviniai:

- rašytinio Lietuvos kultūros paveldo išsaugojimas,
- bibliotekos fondo, sudaryto iš Lietuvos mokslui, švietimui, kultūrai ir ūkiui aktualių dokumentų, formavimas,
- Lietuvos ir su Lietuva susijusių publikuotų dokumentų kaupimas ir bibliografinė apskaita,
- dokumentų paieškos sistemos ir duomenų bazių kūrimas,
- žinių ir informacijos vartotojų poreikių tenkinimas,
- bibliotekininkystės, bibliografijos, informatikos ir knygotyros mokslinių tyrimų vykdymas,
- bibliotekininkystės ir bibliografijos norminių dokumentų projektų rengimas, šio darbo koordinavimas bei metodinė parama Lietuvos bibliotekoms,
- Lietuvos bibliotekų integravimas į pasaulio bibliotekų ir informacijos įstaigų tinklą.

Nacionalinės bibliotekos veiklos prioritetai 2012 m.:

- Infrastruktūrinių sąlygų užtikrinimas, siekiant įgyvendinti Nacionalinei bibliotekai teisės aktais nustatytas veiklas.
- Dokumentų komplektavimas.
- Virtualios elektroninio paveldo sistemos plėtra.
- Projekto „Bibliotekos pažangai“ pradėtos veiklos bei rezultatų tęstinumas Lietuvos viešosiose bibliotekose.

Veiklos prioritetų įgyvendinimas 2012 m.:

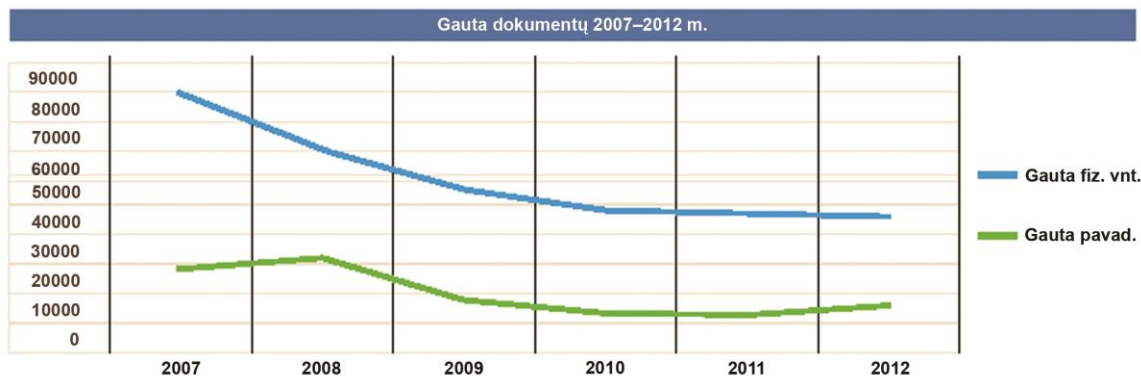
- **Infrastruktūrinių sąlygų užtikrinimas, siekiant įgyvendinti Nacionalinei bibliotekai teisės aktais nustatytas veiklas.**

Svarbiausi darbai įgyvendinant šį prioritetą 2012 m. buvo pagrindinio Nacionalinės bibliotekos pastato rekonstrukcijos tolimesnis vykdymas bei Lietuvos Respublikos integralios bibliotekų informacijos sistemos (LIBIS) plėtra. Vykdamas investicinį projektą „Pagrindinio Lietuvos nacionalinės Martyno Mažvydo bibliotekos pastato Vilniuje, Gedimino pr.51, rekonstrukcija“, pasiekta 25 proc. planuojamo rekonstruojamo pastato ploto padidėjimo, darbų įvykdymas nuo

sąmatinės vertės viršijo planuotą 6 proc. 2012 metais pastato rekonstrukcijai buvo gautas Europos Sąjungos struktūrinių fondų finansavimas. Dėl menko LIBIS investicinio projekto finansavimo 2012 m. buvo atliekami tik būtiniausi LIBIS sistemų palaikymo darbai. LIBIS plėtrai planuota, gauta ir panaudota tik 0,26 proc. investicinio projekto LIBIS infrastruktūrai atnaujinti (2008–2014 m.) patvirtintų lėšų. Tačiau investicinio projekto „Interaktyvių elektroninių paslaugų, skirtų leidiniams ir publikacijoms užsakyti ir gauti viešosiose bibliotekose, plėtra“ metu sukurtas e. paslaugų portalas www.ibiblioteka.lt leido plėsti nuotolines paslaugas vartotojams, kas ypač svarbu pagrindinio bibliotekos pastato rekonstrukcijos laikotarpiu. Teigiamą poveikį visuomenės informacinio aprūpinimo kokybei įrodo ir pastarųjų metų Nacionalinės bibliotekos teikiamų e. paslaugų panaudos statistiniai rodikliai. 2012 m. pradėtas naujas investicinis projektas „Elektroninių leidinių pateikimo skaitytojui ir intelektualios elektroninių išteklių paieškos bibliotekų kataloguose įgyvendinimas“, kuriame daugiau dėmesio skiriama naujų paslaugų kūrimui bei tradicinių paslaugų patrauklumo didinimui.

- **Spaudinių, duomenų bazių ir kitų dokumentų komplektavimas**

Pagrindiniai Nacionalinės bibliotekos fondo komplektavimo šaltiniai buvo privalomasis egzempliorius, dokumentų pirkimas bei gavimas per mainus ir dovanos. 2012 m. fondus papildė 47 368 fiz. vnt. dokumentų. Privalomasis egzempliorius sudarė 61% gautų dokumentų, gauti per mainus ir dovanos – 13%. Dokumentams įsigyti skirtos lėšos (121 tūkst. Lt.) padidėjo 83 proc. lyginant su 2011 m., tačiau spausdinto dokumentinio paveldo fondo didėjimo galimybės tebelieka ribotos. Situaciją iš dalies kompensavo Nacionalinės bibliotekos dalyvavimas Lietuvos mokslinių bibliotekų asociacijos vykdomame projekte „eMoDB.LT: Elektroninių mokslo duomenų bazių atvėrimas Lietuvai“: 2012 m. licencijuota 41 duomenų bazė – 4 Lietuvos, 34 užsienio ir 3 duomenų bazių archyvai; juose vartotojai galėjo skaityti per 30,7 tūkst. visateksčių periodinių leidinių, 14,1 tūkst. visateksčių e. knygų ir kitų leidinių.

- **Virtualios elektroninio paveldo sistemos (VEPS) plėtra**

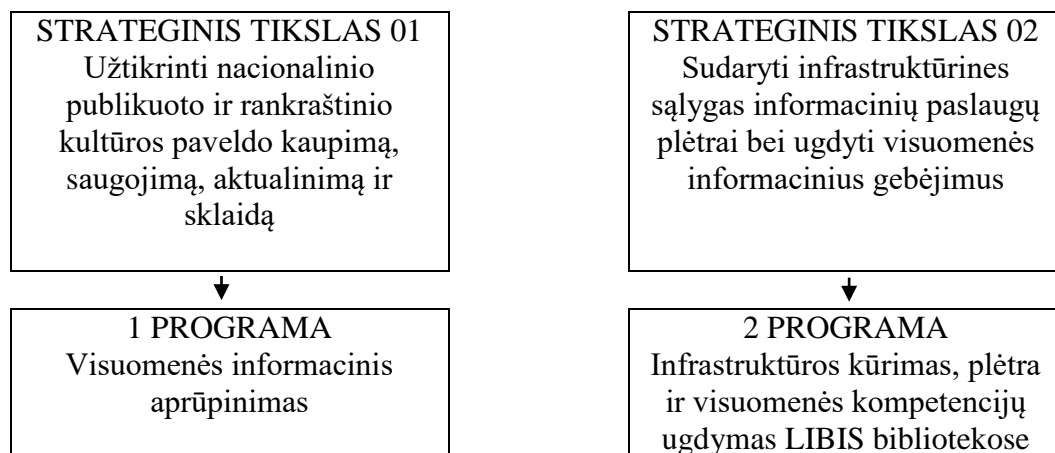
Svarbiausi darbai 2012 m. įgyvendinant šį prioritetą buvo dokumentinio paveldo skaitmeninimas bei skaitmeninio kultūros paveldo turinio duomenų banko plėtra, užtikrinant skaitmeninto kultūros paveldo turinio prieinamumą internete, ilgalaikį saugojimą bei efektyvią sklaidą, integraciją į europinio skaitmeninio kultūros paveldo erdvę. Metų pabaigoje per VEPS buvo prieinami 125 tūkst. Lietuvos kultūros paveldo objektų. 2012 m. pradėtas įgyvendinti projektas, kurio metu bus sukurta Skaitmeninimo stebėsenos sistema. Ji užtikrins tikslios informacijos apie skaitmeninimo veiklas, vykdomas šalies institucijose, gavimą ir leis išvengti funkcijų dubliavimo bei taupyti finansinius ir žmogiškuosius išteklius, kuriant vientisą šalies skaitmenintą kultūros paveldo turinį ir užtikrinant jo efektyvią sklaidą. Pasirašyta *Europeana* fondo ir Lietuvos nacionalinės Martyno Mažvydo bibliotekos sutartis dėl skaitmeninto Lietuvos kultūros paveldo integracijos į *Europeana* portalą, Nacionalinei bibliotekai suteiktos duomenų agregatoriaus teisės. Į šį portalą 2012 m. integruota 47,8 tūkst. Lietuvos kultūros paveldo objektų.

- **Projekto „Bibliotekos pažangai“ veiklų tęstinumo Lietuvos viešosiose bibliotekose užtikrinimas**

Nacionalinė biblioteka, perėmusi projekto „Bibliotekos pažangai“ sukurtus tinklus ir infrastruktūrą, siekė užtikrinti projekto veiklų ir rezultatų tęstinumą Lietuvos viešosiose bibliotekose. Šiuo tikslu 2012 m. vykdyti tokie darbai, kaip projekto metu sukurtų ir išvystytų centralizuotų informacinių sistemų palaikymas ir priežiūra, viešųjų bibliotekų specialistų kvalifikacijos atnaujinimas, koordinuojant apskričių ir savivaldybių viešųjų bibliotekų, kuriose yra įrengti mokymo centrai, veiklą, atnaujinant mokymo medžiagą bei stiprinant dėstytojų kompetenciją, ir viešųjų bibliotekų veiklos viešinimas. Nacionalinė biblioteka rengė paraišką projektui „Bibliotekos pažangai +“, kuris padėtų užtikrinti bibliotekų paslaugų ir iniciatyvų tęstinumą, tinklų ir infrastruktūros atnaujinimą, tęstinio bibliotekininkų mokymo užtikrinimą, viešųjų ryšių ir gyventojų skatinimo priemonių palaikymą bei poveikio vertinimo vykdymą.

II. STRATEGINIO VEIKLOS PLANO ĮGYVENDINIMO REZULTATAI

NACIONALINĖS BIBLIOTEKOS VEIKLOS STRATEGIJA 2012–2014 m.

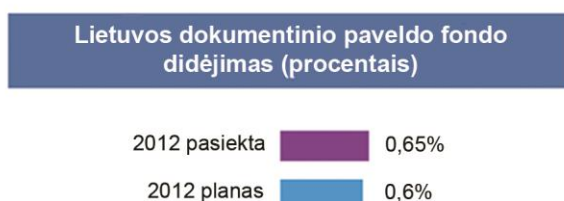

STRATEGINIS TIKSLAS 01: Užtikrinti nacionalinio publikuoto ir rankraštinio kultūros paveldo kaupimą, saugojimą, aktualinimą ir sklaidą

Strateginis tikslas 2012 m. įgyvendintas toliau kaupiant, bibliografiškai apskaitant, tiriant, saugant ir sudarant visuomenei galimybes pažinti publikuotą ir rankraštinį Lietuvos bei kitų šalių kultūros paveldą. Šios galimybės buvo realizuojamos tiek per tradicines bibliotekos paslaugas, tiek plėtojant elektronines, interaktyvias paslaugas, diegiant naujas informacines technologijas bei skatinant vartotojus aktyviau naudotis informacinio aprūpinimo paslaugomis.

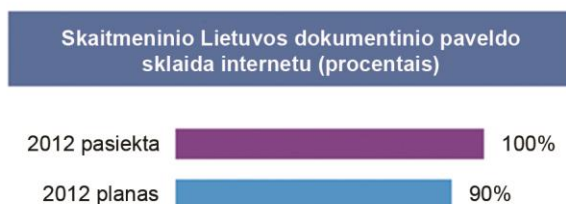
Strateginio tikslo pasiekimas ir nauda visuomenei vertinami pagal šiuos efekto vertinimo kriterijus:

E-01-01

Ataskaitiniais metais Nacionalinėje bibliotekoje esantis Lietuvos dokumentinio paveldo fondas padidėjo 0,65%, viso fonde buvo 2,58 mln. fiz. vnt. dokumentų. Pagrindinis dokumentų gavimo šaltinis buvo Lietuvos leidėjų siunčiamas nemokamas privalomasis egzempliorius. Vykdydama šio fondo dokumentų bibliografinę ir statistinę apskaitą, Nacionalinė biblioteka toliau kūrė Nacionalinės bibliografijos duomenų banką ir į jį patalpino 226 tūkst. bibliografinių įrašų, parengė ir išleido einamosios ir retrospektyviosios bibliografijos leidinius „Bibliografijos žinios“, spaudos statistikos metininką. Siekiant užtikrinti ilgalaikį dokumentų išsaugojimą ir atkurti pažeistų dokumentų funkcionalumą, apsaugoti (konservuoti, dezinfekuoti, įrišti) 4,4 tūkst. vienetų rašytinio paveldo dokumentų. Visuomenės poreikiams išduota 10,9 tūkst. Spaudos archyvo dokumentų, aptarnauta 1,3 tūkst. lankytojų.

E-01-02

Ataskaitiniais metais 100 proc. Nacionalinės bibliotekos suskaitmenintų dokumentų pateikti internete. 2012 m. užbaigus projektą „Virtualios elektroninio paveldo sistemos plėtra“, sukurta Lietuvos kultūros paveldo skaitmeninimo infrastruktūra, vientisas, įvairus skaitmenintas turinys, semantinė paieška, grindžiama programine įranga, užtikrinančia informacinių paslaugų kokybę. Projekto metu suskaitmeninta 150 tūkst. objektų, į portalą www.epaveldas.lt integruota 125 tūkst. objektų. Iš viso šiame portale iki 2012 m. pabaigos patalpinta per 226,8 tūkst. objektų (iš jų 192,3 tūkst. pateikė Nacionalinė biblioteka). Pasirašius *Europeana* fondo ir Lietuvos nacionalinės Martyno Mažvydo bibliotekos sutartį dėl skaitmeninto Lietuvos kultūros paveldo integracijos į *Europeana* portalą, 2012 m. į *Europeana* portalą integruota 47,76 tūkst. objektų.

STRATEGINIS TIKSLAS 02. Sudaryti infrastruktūrinės sąlygas informacinių paslaugų plėtrai bei ugdyti visuomenės informacinius gebėjimus

Strateginis tikslas 2012 m. buvo įgyvendinamas toliau atnaujinant LIBIS infrastruktūrą, plėtojant jos programinę įrangą ir tuo sudarant sąlygas tolesniam elektroninių paslaugų tobulinimui ir diegimui. Visuomenės informacinių gebėjimų ugdymo, efektyviai pradėto projekto „Bibliotekos pažangai“, tęstinumui išlaikyti siekta šalies mastu koordinuoti ir vykdyti bibliotekininkų mokymo veiklas, palaikyti apskričių ir savivaldybių viešųjų bibliotekų, kuriose yra įrengti mokymo centrai, vaidmenį. Tinkamas kompetencijas naujose informacinėse technologijose ir suaugusiųjų vartotojų mokymui turintys viešųjų bibliotekų specialistai užtikrina visuomenės informacinių gebėjimų ir poreikių ugdymą.

Strateginio tikslo pasiekimas ir nauda visuomenei vertinami pagal šį efekto vertinimo kriterijų:

E-02-01

2012 m. Nacionalinė biblioteka sudarė sąlygas vartotojams gausiau naudotis vieša interneto prieiga, tobulindama bei viešindama savo e. paslaugas. Užbaigus projektą „Interaktyvių elektroninių paslaugų, skirtų leidiniams ir publikacijoms užsakyti ir gauti viešosiose bibliotekose, plėtra“, jo metu sukurtas e. paslaugų portalas www.ibiblioteka.lt buvo populiarinamas tarp vartotojų. Aktyvios interneto populiarinimo ir vartojimo iniciatyvos 2012 m. buvo vykdomos ir Lietuvos nacionalinės Martyno Mažvydo bibliotekos kartu su Lietuvos Respublikos kultūros ministerija bei Bilo ir Melindos Geitsų fondu vykdyto projekto „Bibliotekos pažangai“, paspartinusio informacinių technologijų diegimą viešosiose bibliotekose, sudariusio sąlygas mokytis kompiuterinio raštingumo, naudotis interneto ištekliais ir elektroninėmis paslaugomis, metu. Viešos interneto prieigos (VIP) vartotojų prieaugis per metus pasiekė 20,5 proc. (iš viso 2012 m. LIBIS bibliotekose užfiksuotas VIP vartotojų skaičius – 338 425).

Nacionalinės bibliotekos vykdomų **programų tikslų pasiekimas ir nauda visuomenei** vertinami pagal šiuos rezultatų vertinimo kriterijus:

Kriterijus	2012 planuota	2012 pasiekta	2013 planuojama
Lietuvos publikuotų dokumentų archyvinio fondo surinkimo pilnumas (procentais)	82,3	85	82,5
Skaitmeninto Lietuvos kultūros paveldo objektų prieinamumas internete (tūkst.vnt)	28,8	66,6	24,0
Informacinio aprūpinimo užtikrinimas (procentais nuo gautų užklausų)	100,0	100,0	100,0
Virtualių apsilankymų skaičiaus augimas (procentais)	7,0	5,2	7,0
Bibliotekininkystės, bibliografijos ir knygotyros mokslų tiriamųjų darbų rezultatų pateikimas visuomenei (procentais nuo visų mokslo tiriamųjų darbų rezultatų)	40,0	40,0	40,0
Rekonstruojamo pastato ploto padidėjimas (procentais)	25,0	25,0	11,5
LIBIS infrastruktūros atnaujinimas	0,26	0,26	0,26
Bibliotekininkų, apmokytų naudotis naujomis informacinėmis technologijomis, skaičius	50	120	50

PROGRAMOS „VISUOMENĖS INFORMACINIS APRŪPINIMAS“ TIKSLAI

1. Kaupti, saugoti ir sudaryti visuomenei galimybes pažinti publikuotą ir rankraštinį Lietuvos bei kitų šalių kultūros paveldą.

Tikslo įgyvendinimui numatytas **1 uždavinys**: Lietuvos ir su Lietuva susijusio publikuoto kultūros paveldo kaupimas, jo bibliografinė apskaita, kitų šalies mokslui, švietimui, kultūrai ir ūkiui reikalingų dokumentų fondo sudarymas. Vykdam šį uždavinį, pagrindinės veiklos kryptys buvo:

- Sudaryti ir tvarkyti Nacionalinį publikuotų tradicinių dokumentų archyvinį fondą.
- Vykdyti Lietuvos ir užsienio dokumentų, publikuotų lietuvių kalba, bibliografinę ir statistinę apskaitą.

- Sudaryti ir tvarkyti išsamiausią Lietuvoje humanitarinių ir socialinių mokslų tematikos dokumentų fondą.
- Užtikrinti rankraščinio ir publikuoto kultūros paveldo ilgalaikį išsaugojimą.

Nacionalinio publikuotų dokumentų archyvinio fondo spaudos archyve (toliau – Spaudos archyve) gauta 16 343 fizinių vienetų 6 614 pavadinimų dokumentų ir iki 2012 m. gruodžio 31 d. sukaupta 2 377 549 fiziniai vienetai 1 047 934 pavadinimų dokumentų. Vaizdo ir garso dokumentų archyve per metus sukaupta 242 fizinių vienetų dokumentų. Toliau vykdyta Spaudos archyvo fondo būklės tikrinimo programa ir vertinta dokumentų būklė pagal įvairius kriterijus; programos vykdymas iš dalies pakoregavo dokumentų atranką restauracijai. Tikrinti 1600–1900 metų laikotarpio dokumentai, fiksuoti pažeidimai. Gauti duomenys bus panaudoti vystant Spaudos archyvo dokumentų apsaugos programą.

Siekiant tinkamai pasiruošti Nacionalinės bibliotekos II rūmų perdavimui bei laiku (iki 2016 m.) perkelti juose esančius fondus, buvo vykdomas Šv. Jurgio bažnyčios patalpose esančio dokumentų fondo tvarkymo ir perkėlimo į kitas Nacionalinės bibliotekos patalpas darbų planas 2012–2016 metams. 2012 m. iš Šv. Jurgio bažnyčios perkelta, sutvarkyta ir į kitas Nacionalinės bibliotekos fondus perduota 5 201 spaudinys.

Tęstas elektroninių išteklių archyvo (EIA) vystymas ir optimizavimas, programinės įrangos atnaujinimas. Sukurti autonominių el. išteklių įkėlimo ir el. išteklių metaduomenų paėmimo įrankiai sudarė galimybę sukurti vartotojams skirtą paieškos tinklalapį su galimybe pasirinkti įvairius paieškos variantus. Iki 2012 m. pabaigos EIA sukaupta 281,8 mln. elektroninių išteklių URL, iš jų 55 mln. viešų ir 226,8 mln. neviešų periodinių elektroninių išteklių. Bendra EIA duomenų ir indeksų suma yra apie 6,2 TB.

2012 m. gruodžio 31 d. Nacionalinės bibliografijos duomenų banke (toliau NBDB) buvo 2 341 222 einamosios ir retrospektyviosios bibliografijos įrašai ir dokumentų sudedamųjų dalių bibliografinių įrašai. 2012 m. sukurti 225 879 įrašai, kurių didžiausią dalį (89 %, 200 775 vnt.) sudaro Lietuvos periodinių ir tęstinių leidinių bei kitų dokumentų sudedamųjų dalių bibliografiniai įrašai. Įrašus į NBDB teikė ir 65 Lietuvos viešosios bibliotekos.

Analizinės bibliografijos duomenų bazėje 99 707 visų dokumentų sudėtinių dalių įrašų sukūrė Nacionalinės bibliotekos padaliniai, 101 106 įrašų gauta iš kitų Lietuvos bibliotekų. Metų pabaigoje bazėje buvo 200 813 analizinių įrašų, t. y. 89 % visų NBDB įrašų.

Parengti ir išleisti einamosios ir retrospektyviosios bibliografijos leidiniai:

- *Lietuvos bibliografija. Serija C, Lietuviškų periodinių leidinių publikacijos. D. 3, 1906-1907.* Vilnius: Lietuvos nac. M. Mažvydo b-ka, 2012.
- *Bibliografijos žinios. Knygos, 2011.* Vilnius: Lietuvos nac. M. Mažvydo b-ka, 2012.
- *Bibliografijos žinios. Garso ir vaizdo įrašai, elektroniniai ištekliai, 2011.* Vilnius: Lietuvos nac. M. Mažvydo b-ka, 2012.
- *Bibliografijos žinios. Seraliniai leidiniai, 2011.* Vilnius: Lietuvos nac. M. Mažvydo b-ka, 2012.
- *Ekspresinformacija apie naujus spaudinius, išėjusius Lietuvoje, 2012* (savait. spausd. ir e. biuletenis). Vilnius: Lietuvos nac. M. Mažvydo b-ka, 2012, nr. 1–60.
- *Numatomos leisti knygos, 2012:* (e. biuletenis). Vilnius: Lietuvos nac. M. Mažvydo b-ka, 2012, nr. 1-52.

Parengtas ir išleistas spaudos statistikos metininkas:

- *Lietuvos spaudos statistika, 2011.* Vilnius: Lietuvos nac. M. Mažvydo b-ka, 2012.

Toliau buvo renkami ir tyrinėjami lietuviškos spaudos slapyvardžiai, pildoma ir tikslinama jų duomenų bazė.

Nacionalinių agentūrų skyrius sistemingai registravo Lietuvos knygų, muzikos, serialinių leidinių leidėjus, vykdė Lietuvos knygų, muzikos, serialinių leidinių bei kitų tęsiamųjų išteklių standartinę numeraciją, jų sklaidą. 2012 m. suteikti 169 ISSN, 6 422 ISBN ir 54 ISMN kodai.

Nacionalinėje bibliotekoje taip pat komplektuojamas ir saugomas išsamus humanitarinių ir socialinių mokslų tematikos fondas. 2012 m. fondas papildytas 47 368 fiz. vnt. dokumentų. Dokumentams įsigyti skirta 121 tūkst. Lt. Privalomasis egzempliorius sudarė 61 % gautų dokumentų (2011 m. – 91 %). Vykdyti dokumentų mainai su 8 Lietuvos institucijomis ir 100 partnerių iš užsienio šalių. Iš Lietuvos ir užsienio gauta dovanų 6 124 fiz. vnt. dokumentų už 263,3 tūkst. Lt.

Dokumentų konservavimo ir restauravimo centre (toliau – DKRC) vykdyti šie dokumentų ilgalaikio išsaugojimo darbai: restauruoti 32 383 dokumentų sąlyginiai lapai, 86 įrišimai, dezinfekuoti ir išvalyti 1 303 leidiniai, iš Šv. Jurgio bažnyčios patalpose esančio tvarkomo dokumentų fondo papildomai išvalyti 8 461 leidiniai, įrišta 540 periodinių leidinių komplektų, pagaminta 3 213 specialių apsauginių aplankų ir dėžučių, mikrofilmuota 62 026 kadrų knygų ir periodinių leidinių. Nacionalinė biblioteka vienintelė Lietuvoje sukūrė ir pradėjo vykdyti bibliotekos fondo dokumentų patikros ir įvertinimo programą. 2012 m. vykdytas Nacionalinio publikuotų dokumentų archyvinio fondo 1600–1900 m. leistų dokumentų būklės įvertinimas. Pagal patvirtintą metodiką tikrinta leidinių būklė, nustatyti pagrindiniai rizikos faktoriai. Pagal Nacionalinės bibliotekos darbuotojų kvalifikacijos tobulinimo 2012 m. planą sukurta specializuotų mokymų apie dokumentų apsaugą ir išsaugojimą programa ir apmokyti 48 bibliotekos darbuotojai, atsakingi už fondų apsaugą.

2. Plėtoti vientisą elektroninio paveldo sistemą, užtikrinančią kultūros paveldo objektų saugojimą, prieigą ir integravimą į bendrą skaitmeninę Lietuvos ir Europos kultūros paveldo erdvę.

Tikslo įgyvendinimui numatytas **uždavinys**: kurti ir plėtoti virtualią elektroninio paveldo sistemą. Vykdamas šį uždavinį, pagrindinės veiklos kryptys buvo:

- Sudaryti teisinės, organizacines ir kitas reikiamas sąlygas, kad būtų vykdomos Lietuvos kultūros paveldo skaitmeninimo, skaitmeninio turinio saugojimo ir prieigos strategijoje numatytos Nacionalinės bibliotekos, kaip skaitmeninimo centro, funkcijos.
- Kurti dokumentinio paveldo, saugomo Lietuvos bibliotekose, skaitmenintą turinį.
- Plėtoti skaitmeninto kultūros paveldo turinio duomenų banką.

Nacionalinio skaitmeninimo ir virtualios elektroninio paveldo sistemos centras vykdė kompetencijos centro funkcijas, konsultuodamas kitus skaitmeninio turinio kūrėjus skaitmeninių objektų bei elektroninių išteklių aprašo, skaitmeninio turinio kūrimo, saugojimo ir sklaidos standartų klausimais; centro darbuotojai dalyvavo IVPK rengiamuose IT projektų valdymo kursuose vadovams bei specialistams.

Pradedant kurti kultūros paveldo skaitmeninimo stebėsenos sistemą, 2012 m. birželio mėn. sudaryta Skaitmeninimo stebėsenos sistemos finansavimo iš Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto lėšų sutartis ir pradėti taikomosios PĮ analizavimo, projektavimo bei programavimo darbai.

Pasirašyta *Europeana* fondo ir Lietuvos nacionalinės Martyno Mažvydo bibliotekos sutartis dėl skaitmeninto Lietuvos kultūros paveldo integracijos į *Europeana* portalą. Nacionalinei bibliotekai suteiktos duomenų agregatoriaus teisės. Į www.europeana.eu portalą iki 2012 m. gruodžio 31 d. iš www.epaveldas.lt perduotos 3 kolekcijos, kurias sudaro Lietuvos vyriausiojo archyvaro tarnybos (Istorijos archyvo) skaitmenintos Romos katalikų bažnyčios metrikų knygos (2 663 objektai), Lietuvos dailės muziejaus ir Lietuvos teatro, kino ir muzikos muziejaus skaitmeninti dokumentai

(13 833 objektai) ir Nacionalinės bibliotekos bei kitų 7 Lietuvos bibliotekų skaitmeninti dokumentai (31 260 objektai). Iš viso į *Europeana* portalą 2012 m. integruota 47 756 objektai. Nuo 2012 m. rugsėjo 12 d. *Europeana* portale esančių skaitmenintų dokumentų aprašomiesiems duomenims suteikta Visuotinė kūrybinės visumos viešosios prieigos licencija. Tai yra reikšmingas postūmis įgyvendinant atviros prieigos idėjas ir iniciatyvas. *Europeana* esančius Lietuvos kultūros paveldo aprašomuosius duomenis vartotojai galės naudoti diegiant naujus produktus ir paslaugas, kuriant mobiliems įrenginiams skirtas programas ir aplikacijas.

Užbaigtas projektas „Virtualios elektroninio paveldo sistemos plėtra“. Vykdamas projektą sukurta Lietuvos kultūros paveldo skaitmeninimo infrastruktūra, vientisas, įvairus skaitmenintas turinys, semantinė paieška, grindžiama programine įranga, užtikrinančia informacinių paslaugų kokybę. Projekto metu suskaitmeninta 150 000 objektų, į portalą www.epaveldas.lt integruota 125 000 objektų. Per ataskaitinius metus į Virtualios elektroninio paveldo sistemos duomenų banką ir portalą www.epaveldas.lt įkelta 14 348 skaitmenintų dokumentų objektų (iš jų 4 577 garso dokumentai). Iš viso portale iki 2012 m. pabaigos patalpinta per 226,8 tūkst. objektų (iš jų 192,3 tūkst. pateikė Nacionalinė biblioteka). Tobulinant šį portalą, plėtotos elektroninės paslaugas, pateikta daugiau ir įvairesnio turinio kultūros paveldo objektų. Vartotojams atsirado galimybė atsisiųsti aukštesnės raiškos dokumentus (vartotojai atsisiuntė 60 aukščiausios raiškos vaizdų).

3. Vykdyti parlamentinės bibliotekos funkcijas.

Tikslo įgyvendinimui numatytas **uždavinys**: tenkinti Lietuvos Respublikos Seimo narių, Lietuvos Respublikos Vyriausybės ir kitų valstybės valdžios institucijų informacijos poreikius. Vykdamas šį uždavinį, pagrindinė veiklos kryptis buvo:

- Lietuvos Respublikos Seimo vadovybės, Seimo narių, jų patarėjų, komitetų ir komisijų narių, kitų valstybės tarnautojų bibliografinis bei informacinis aprūpinimas.

Sukurta 32,4 tūkst. periodinės spaudos straipsnių bibliografinių įrašų ir parengtos 213 spaudos apžvalgos, kuriose išsamiai atspindima Seimo narių, Prezidento, Ministro Pirmininko, ministrų, Lietuvai atstovaujančių Europos Parlamento narių, partijų veikla, Lietuvos politinio, ekonominio, teisinio bei kultūrinio gyvenimo aktualijos. Parengtos bibliografinės apžvalgos:

- Lietuvos miestų spaudos apžvalga;
- Lietuvos rajonų spaudos apžvalga;
- Lietuvos partijų, judėjimų, žinybų spaudos apžvalga;
- Bibliografinė apžvalga teisės klausimais;
- Lenkijos spaudos apžvalga.

Atsakyta į 210 bibliografinių užklausų, parengti 102 bibliografiniai sąrašai. Lietuvos Respublikos Seime minint pirmojo atkurtos nepriklausomos Lietuvos valstybės vadovo Vytauto Landsbergio 80-metį, jubiliatui padovanoti Vadovybės informacijos skyriaus parengti darbai *Aukščiausiosios Tarybos pirmininko Vytauto Landsbergio veiklos kronika, 1990–1991 m.*, *Vytauto Landsbergio knygų bibliografija (1963–2012)*, *Europos Parlamento nario Vytauto Landsbergio straipsniai Lietuvos periodinėje spaudoje, 2004 m. liepa–2012 m. rugsėjis*. Laisvės gynėjų dienos, Sausio 13-ajai, skirta Nacionalinės bibliotekos kuriama interneto svetainė www.laisve15.lt papildyta nauja informacija apie Sausio įvykius ir Laisvės gynėjų dienos minėjimus iš Lietuvos rajonų periodinės spaudos. Išleisti periodinio mokslo darbų leidinio *Parlamento studijos* 12 numeris.

4. Užtikrinti prieigą prie žinių ir informacijos, plėsti bibliotekos paslaugas, siekiant įgyvendinti informacinės visuomenės kūrimo idėjas.

Tikslo įgyvendinimui numatytas **uždavinys**: maksimalios prieigos prie Nacionalinės bibliotekos fondo sudarymas, elektroninių paslaugų plėtra. Vykdamas šį uždavinį, pagrindinės veiklos kryptys buvo:

- Sudaryti maksimalią prieigą prie Nacionalinės bibliotekos fondo, panaudojant naujausias technologijas.
- Gerinti bibliotekos paslaugų vartotojams kokybę, tobulinti elektronines paslaugas.

Nacionalinės bibliotekos elektroniniame kataloge per metus sukurta 49,5 tūkst. naujų įrašų ir metų pabaigoje katalogo įrašų skaičius išaugo iki 885,5 tūkst. Sumažėjus gautų einamojo srauto dokumentų skaičiui, anksčiau gautų dokumentų perkatalogavimas buvo vienas svarbiausių Nacionalinės bibliotekos uždavinių ir 2012 m., taip pat daugiau dėmesio skirta elektroniniame kataloge jau esančių įrašų redagavimui. 2012 m. pabaigoje Nacionalinės bibliotekos autoritetinių įrašų duomenų bazėje buvo 658,8 tūkst. įrašų. Duomenų bazės kūrimo, be Nacionalinės, dalyvavo Lietuvos mokslų akademijos Vrublevskių, Lietuvos technikos ir Kauno apskrities viešoji biblioteka. 2012 m. duomenų bazę prenumeravo 81 Lietuvos biblioteka.

Nacionalinės bibliotekos kataloguose ir duomenų bazėse atlikta 3,9 mln. paieškų, 1,9 mln. seansų ir atsisiųsta 1,4 mln. įrašų. Didėjo bibliotekų, muziejų ir archyvų kultūros paveldo portalo turinio vartotojų skaičius, virtualių apsilankymų skaičius šiame portale per metus išaugo 25,5 proc. Elektroninių informacijos išteklių panauda 2012 m. šiek tiek mažėjo dėl mažėjusių duomenų bazių prenumeratos apimčių. Lietuvos ir pasaulio duomenų bazėse lankėsi 23 tūkst. unikalių virtualių vartotojų, atsisiųsta 334 tūkst. įrašų, atlikta 129 tūkst. paieškų.

Nacionalinė biblioteka toliau dalyvavo Lietuvos mokslinių bibliotekų asociacijos vykdomame projekte „eMoDB.LT: Elektroninių mokslo duomenų bazių atvėrimas Lietuvai“ ir licencijavo 41 duomenų bazę – 4 Lietuvos, 34 užsienio ir 3 duomenų bazių archyvus, juose vartotojai galėjo skaityti per 30,7 tūkst. visateksčių periodinių leidinių, 14,1 tūkst. visateksčių e. knygų ir kitų leidinių. Vartotojams sudaryta galimybė naudotis bibliografinių nuorodų tvarkymo programa *Refworks*, kurioje galima kaupti ir tvarkyti iš prenumeruojamų duomenų bazių ar kitų elektroninių šaltinių surinktus bibliografinius duomenis. Ypatingas dėmesys buvo skiriamas informacijos apie duomenų bazes viešinimui ir reklamai.

Nacionalinė biblioteka, nuo 2011 m. būdama atvirosios prieigos saugyklos *E-LIS* Lietuvos nacionaline redaktore, atsakinga už Lietuvoje parengtų mokslinių dokumentų įkėlimą į *E-LIS* ir informacijos apie šią saugyklą sklaidą Lietuvoje, toliau organizavo Lietuvos mokslininkų, tyrėjų, bibliotekininkystės ir informacijos specialistų bei praktikų mokslo darbų teikimą į nemokamą teminę *E-LIS* saugyklą (per 2012 m. į saugyklą įkelta 37 lietuvių autorių straipsniai) bei ją populiarino.

Didėjo skaitytojų poreikis konsultuotis ir gauti informaciją e. paštu. Užklausų per paslaugą „Klausk bibliotekininko“ skaičius per metus padidėjo 3,9 %; jis nuolat didėja per 10 šios paslaugos teikimo metų. Šių užklausų tematika įvairi, didžiąją dalį (33,3 %) sudarė užklausos apie konkretų dokumentą, 31,4 % – teminės užklausos, 17,8 % – apie naudojamąsi Nacionalinės bibliotekos katalogais, prenumeruojamomis DB, 17,5 % – apie Nacionalinės bibliotekos paslaugas, tarp jų apie biblioteką, e. paveldą, kopijavimą, skenavimą.

Tarp vartotojų populiarėjo 2011 m. pabaigoje atidarytas e. paslaugų portalas www.ibiblioteka.lt, sukurtas Nacionalinei bibliotekai įgyvendinus projektą „Interaktyvių elektroninių paslaugų, skirtų leidiniams ir publikacijoms užsakyti ir gauti viešosiose bibliotekose, plėtra“, kuriame jie gali

užsisakyti skaitytojų pažymėjimą, naudotis automatiniu informavimo sistema ir patys valdyti dokumentų išdavimo laiką, gali užsakyti ir gauti visateksčius dokumentus, dokumentų kopijas ar jų skaitmenines dalis ir už jas sumokėti. Per portalą galima užsakyti ne tik Nacionalinės, bet ir kitų viešųjų bibliotekų naujienas, informaciją apie teikiamas paslaugas ar saugomus dokumentus. 2012 m. per šį portalą 70 naujų Nacionalinės bibliotekos skaitytojų užsisakė skaitytojų pažymėjimus, 62 skaitytojai juos perregistravo, 193 vartotojai gavo atsakymus į 989 užklausas, 260 vartotojų prenumeravo informaciją apie naujus leidinius ir bibliotekų veiklos naujienas; užsakytos 203 elektroninės dokumentų kopijos.

Virtualiai vartotojai dažniausiai naudojosi šiais Nacionalinės bibliotekos ištekliais internete:

- Nacionalinės bibliotekos katalogais ir duomenų bazėmis;
- nuorodų į interneto informacijos išteklius katalogu;
- elektroniniais Nacionalinės bibliotekos leidiniais;
- prenumeruojamomis duomenų bazėmis, kurioms leidėjai suteikia nuotolinę prieigą;
- virtualiomis parodomis.

Siekiant užtikrinti platesnę kultūros paslaugų, bibliotekos sukauptų informacijos išteklių sklaidą, Nacionalinės bibliotekos interneto svetainėje buvo rengiamos ir publikuojamos:

- Lietuvos žymių žmonių biobibliografijos. Jau pateikta 41 biobibliografija; 2012 m. jų parengta 10: Juozo Ereto, Antano Vienažindžio, Petro Vileišio, Kazimiero Vasiliausko, Aleksandro Stulginskio ir kt.;
- virtualios teminės parodos. Iš jų daugiausia dėmesio sulaukė „Levas Vladimirovas – Knygos riteris, pašventęs gyvenimą bibliotekininkystei“ (skirta prof. L. Vladimirovo 100-osioms gimimo metinėms), „Maironis: Išliksiu aš gyvas...“ (skirta Maironio 150-osioms gimimo metinėms), profesoriaus Vytauto Landsbergio ir Prezidento Algirdo Mykolo Brazausko 80-osioms gimimo metinėms skirtos parodos;
- virtualūs Informacijos centre, Muzikos ir Meno skyriuose gautų naujų dokumentų pristatymai (2012 m. jų parengta 100).

Parengti ir interneto svetainėje publikuoti šie Nacionalinės bibliotekos leidžiami serialiniai elektroniniai leidiniai:

- *Bibliotekininkystės naujienos*: Lietuvos ir kitų šalių publikacijos bibliotekininkystės teorijos, metodikos, istorijos, bibliotekų darbo organizavimo ir kitais klausimais;
- *Depozitinių fondų naujienos*: Tarptautinės atominės energetikos agentūros (TATENA), Tarptautinio rekonstrukcijos ir plėtros banko (Pasaulio banko) ir Tarptautinio valiutos fondo 2011 m. leidinių bibliografinės rodyklė;
- biuleteniai *Ekspresinformacija apie naujus spaudinius, išėjusius Lietuvoje ir Numatomos leisti knygos*;
- informacinis biuletenis *Europos Sąjunga: informacija apie naujai gautus dokumentus*;
- informacinis biuletenis *LNB Informacijos centro naujienos*;
- bibliografijos rodyklė *Tarptautinio saugumo ir NATO nauji leidiniai*.

5. Plėtoti Lietuvos bibliotekininkystės teoriją ir praktiką, spartinant integraciją į tarptautinės bibliotekininkystės procesus.

Tikslo įgyvendinimui numatytas **uždavinys**: bibliotekų veiklos pokyčių stebėseną, tyrimas, analizavimas bei norminimas, šiuolaikinės bibliotekininkystės teorijos ir bibliotekų patirties sklaida. Vykdamas šį uždavinį, pagrindinės veiklos kryptys buvo:

- Plėtoti bibliotekininkystės, bibliografijos ir knygotyros mokslų tiriamąją ir metodinę veiklą.
- Skleisti informaciją apie Lietuvos bibliotekų teorijos ir praktikos raidą.
- Dalyvauti Lietuvos bibliotekų veiklos standartizavimo ir teisės aktų projektų rengimo procesuose.
- Tobulinti bibliotekų darbuotojų kvalifikaciją.
- Plėtoti Nacionalinės bibliotekos tarptautinio bendradarbiavimo programą.

Pagrindinės tiriamųjų darbų temos 2012 m. buvo:

- **Lietuvos muzikos dokumentai.** Tyrinėta lietuviškų šelako plokštelių leidybos istorija 1940–1960 metais, žurnale „Tarp knygų“ publikuotas straipsnis „LNB dokumentai pasaulio atminties nacionaliniame registre. Lietuviškų šelako plokštelių kolekcija“, skirtas UNESCO programos „Pasaulio atmintis“ 20-mečio paminėjimui. Tyrinėta JAV lietuvių išeivijos muziko ir lietuviškų plokštelių kolekcininko Vytauto Strolios lietuviškų plokštelių kolekcija, ta tema parengta publikacija žurnalui „Tarp knygų“.
- **Nacionalinė bibliografija.** Parengta ir išleista bibliografijos rodyklė Lietuvos bibliografija. Serija C, Lietuviškų periodinių leidinių publikacijos. D. 3, 1906-1907. Toliau tyrinėti lietuviškieji retrospektyvieji spaudiniai, kurti bibliografiniai įrašai NBDB, kurių pagrindu bus rengiamos šios nacionalinės retrospektyviosios bibliografijos rodyklės: *Lietuvos bibliografija. Serija A, Knygos lietuvių kalba. T. 3 : 1905–1917* 3-ioji knyga, *Lietuvos bibliografija. Serija C, Lietuviškų periodinių leidinių publikacijos* 3-ioji dalis, *Lietuvos bibliografija. Serija B, Lietuviški periodiniai leidiniai, 1823–1940* bei kontroliniai sąrašai: *XVIII a. Lietuvos lenkiškos knygos, 1901–1940 m. Lietuvos knygos hebrajų kalba, Knygos lietuvių kalba, 1918–1940* 2-asis tomas. Toliau buvo renkami ir tyrinėjami lietuviškos spaudos slapyvardžiai, pildoma ir tikslinama jų duomenų bazė.
- **Rankraščiai, senos ir retos knygos.** Analizuoti ir aprašyti Antano Poškos, Algimanto Lukošiuo, Vinco Kisarausko, Lietuvių emigrantų, Vilniaus kapitulos rankraštinų dokumentų fondai. Identifikuoti ir pateikti 5 rankraštinų natų aprašai į IAML projekto tarptautinę senųjų natų suvestinę bibliografinę-informacinę duomenų bazę RISM ser. A/II „Muzikos rankraščiai po 1600 m.“. Nacionalinės bibliotekos Retų knygų ir rankraščių skyrius kartu su Iinojaus universiteto Baltistikos katedra dalyvauja rengiant Individualios rašomosios lietuvių kalbos duomenų bazę. Projekto tikslas – rinkti visuomenėje mažiau žinomų ar visai nežinomų, paprastų žmonių laiškus. Sukaupti ir aprašyti 1 267 laiški. Surinkta medžiaga ypač svarbi rašomosios lietuvių kalbos istorijos ir rašytinio paveldo tyrinėjimams. 2012 m. aktyvi projekto veiklų sklaida vyko Lietuvos viešosiose bibliotekose ir tarptautinėse konferencijose.
- **Kultūros paveldo išsaugojimas ir sklaida.** Parengti ir Lietuvos bei tarptautinėse konferencijose pristatyti pranešimai „VEPS – kultūros paveldo sklaidos regionuose perspektyva“, „Lietuvos kultūros paveldo vientiso skaitmeninto turinio plėtros kryptys“, „Lietuvos kultūros paveldo vientiso skaitmeninio turinio kūrimas ir sklaida“. Pranešimas „VEPS – kultūros paveldo sklaidos regionuose perspektyva“ pristatytas susitikime su Apskričių viešųjų bibliotekų asociacijos atstovais.
- **Informacijos ir dokumentavimo standartai, terminija.** Perimtas 1 ISO standartas: LST ISO 25964-1:2012 *Informacija ir dokumentavimas. Sisteminiai žodynai ir sąsaja su kitais žodynais. 1 dalis. Sisteminiai žodynai, skirti informacijos paieškai* (tapatus ISO 25964-1:2011), perimti 2 Europos standartai (LST EN 16341:2012 *Standartų ir kitų norminių dokumentų parinkimas gynybos gaminiams ir paslaugoms. Hierarchija* ir LST CEN/TS 16371:2012 *Gairės, skirtos EN 15744 ir EN 15907 įdiegėjams*). Dalyvauta IFLA UNIMARC nuolatinio komiteto veikloje, teikti pasiūlymai dėl UNIMARC formato tobulinimo.
- **Vaikų literatūros skaitybos ir leidybos tyrinėjimai.** Kaip Valstybinės skaitymo skatinimo programos tęsinys buvo vykdoma Skaitymo skatinimo priemonių įgyvendinimo programa. Svarbiausiais metų renginys – tarptautinė mokslinė konferencija „Vaikų literatūra – laisvė ir kontrolė“, rengta su Vilniaus universitetu. Joje buvo aptartos įvairios vaikų bei paauglių literatūros problemos. Kita tradicinė tyrimų tema – vaikų ir paauglių skaitymo pomėgiai ir skaitomiausios knygos. Parengta knygų leidybos apžvalga, kuri skelbiama publikacijomis pedagoginėje ir literatūrinėje periodikoje.

Parengti ir išleisti bibliotekininkų bendruomenei aktualūs leidiniai: *Šiandien aktualu: straipsnių rinkinys bibliotekininkams*. Nr. 1 (46) ir Nr. 2 (47). Vilnius: Lietuvos nac. M. Mažvydo b-ka, 2012. bei *Universalioji dešimtainė klasifikacija* (UDK): D. 2: 005 Vadyba. Vilnius: Lietuvos nac. M. Mažvydo b-ka, 2012. Viešosioms bibliotekoms teikta metodinė pagalba informacinės veiklos, duomenų bazių prenumeratos klausimais, centralizuotai prenumeruota lietuvišką teisinę duomenų bazę *INFOLEX. Praktika* ir teikti informacijos išteklių panaudos statistiniai rodikliai.

Bendradarbiaujant su kitomis Lietuvos mokslinėmis bibliotekomis, mokymo ir kvalifikacijos kėlimo institucijomis, parengtas ir paskelbtas internete suvestinis mokslo tiriamosios ir metodinės veiklos 2012 m. planas.

Per metus Nacionalinės bibliotekos darbuotojai parengė ir publikavo 43 straipsnius, pristatė 60 pranešimų. Paminėtini pranešimai Londone 33-iajame IBBY kongrese („Beatrix Potter pasakų tikrinių vardų lietuvinimas“), tarptautinėje konferencijoje *European Languages in the Age of Technology: quo vadis?* Vilniuje („Lietuvos kultūros paveldo vientiso skaitmeninio turinio kūrimas ir sklaida“), Baltijos nacionalinių bibliotekų seminare („Elektroninių paslaugų kūrimas: idėjos ir vizijos 2014–2020“) ir kt.

Kaupta, apdorota ir analizuota Lietuvos bibliotekų veiklos statistika, statistinių rodiklių pokyčiai, vykdyta šios informacijos sklaida.

Parengtos ir paskelbtos straipsnių rinkinio *Šiandien aktualu* 2012 m. 1 ir 2 numeruose publikacijos šiomis bibliotekininkystės teorijos ir bibliotekų praktikos temomis: analizinių bibliografinių įrašų kūrimo metodologija, bibliotekų veiklos vertinimas, viešosios bibliotekos fondo modeliavimas, periodinių leidinių įtraukimas į apskaitą, dokumentų įkainojimo metodika, bibliotekų apsaugos nuostatų taikymas, muzikos kūrinių unifikuotų antraščių įrašų sudarymas bei vaikų skaitymo skatinimas šeimoje, darželyje ir mokykloje. Šiuose leidiniuose taip pat pristatytos IFLA gairės ir rekomendacijos dėl mobiliųjų bibliotekų, bibliotekų pastatų dizaino, viešųjų bibliotekų paslaugų, neįgaliųjų aptarnavimo viešosiose bibliotekose.

Nacionalinės bibliotekos leidiniai atspindi įvairias bibliotekos veiklos kryptis, yra jos intelektualinės veiklos išraiška ir profesinės literatūros leidybos bei redakcinio darbo rezultatas. 2012 m. iš viso išleisti 18 pavadinimų leidiniai (293 lankų apimties, 17 340 egz. tiražu). Leidinių visumą sudaro: įvairūs bibliografiniai leidiniai (7 pavadinimai), bibliotekinės veiklos problematika (2 pavadinimai), bibliotekų istorija (1 pavadinimas), statistika (2 pavadinimai), norminiai dokumentai (2 pavadinimai), LNB 2011 m. veiklos ataskaita ir 2012 m. programa ir lankstinukas (2 pavadinimai), profesinis žurnalas (1 pavadinimas) ir mokslo darbų žurnalas (1 pavadinimas – *Parlamento studijos*). Nauji bibliotekos leidiniai buvo pristatomi bibliotekos interneto svetainėje, žurnale *Tarp knygų*, o vasario mėn. vykusioje Vilniaus knygų mugėje jie pirmą kartą nuo 1999 m. buvo pristatyti atskirame Nacionalinės bibliotekos stende.

Bibliotekinių procesų standartizavimas yra vienas esminių Lietuvos bibliotekų integracijos į tarptautinius bibliotekinius procesus veiksnių. 2012 m. rengti šie tarptautiniai standartai:

- atgaminimo būdu perimtas 1 ISO standartas: LST ISO 25964-1:2012 *Informacija ir dokumentavimas. Sisteminiai žodynai ir sąsaja su kitais žodynais. 1 dalis. Sisteminiai žodynai, skirti informacijos paieškai* (tapatus ISO 25964-1:2011)
- atgaminimo būdu perimti 2 Europos standartai :
 - LST EN 16341:2012 *Standartų ir kitų norminių dokumentų parinkimas gynybos gaminiams ir paslaugoms. Hierarchija*;
 - LST CEN/TS 16371:2012 *Gairės, skirtos EN 15744 ir EN 15907 įdiegėjams*.

Parengta 2013 m. standartų programa. Tarptautinėse mokslinėse konferencijose pristatyti pranešimai „Standartizacijos veikla – savita bibliotekų komunikacijos erdvė“, „Lietuvos leidybos

standartų taikymo patirtis bei teisinis šios veiklos reguliavimas“. Nacionalinio skaitmeninio ir virtualios elektroninio paveldo sistemos centro Standartų ir metodinis skyrius darbuotoja dr. N. Bliūdžiuvienė vadovauja Lietuvos LST 47 technikos komiteto veiklai.

Nacionalinė biblioteka parengė naują bibliotekininkų kvalifikacijos tobulinimo sistemos modelio projektą. Pasiūlytas modelis numato, kad Nacionalinė biblioteka organizuoja savo ir apskričių bibliotekų darbuotojų, o apskričių bibliotekos organizuoja ir/ar vykdo savo regiono bibliotekų darbuotojų kvalifikacijos tobulinimą. Svarbiausias kvalifikacijos tobulinimo modelio tikslas – plėtojant darbuotojų asmenines ir profesines kompetencijas pasiekti naują bibliotekos plėtros kokybę, užtikrinti tvarią bibliotekų ateitį.

Nacionalinės bibliotekos darbuotojų kvalifikacijos tobulinimo programos įgyvendinimui 2012 m. skirta nemažai dėmesio, diegtas naujas bibliotekininkų kvalifikacijos tobulinimo sistemos modelis. Kvalifikacijos tobulinimo renginiuose iš viso dalyvavo 160 Nacionalinės bibliotekos darbuotojai, dar per 50 dalyvavo kituose mokymo renginiuose, tobulindami bendrąsias kompetencijas. Nors 2011 m. Lietuvos Respublikos Vyriausybei priėmus sprendimą dėl Lietuvos kultūros darbuotojų tobulinimosi centro likvidavimo kvalifikacijos tobulinimo galimybės sumažėjo, aktyviai ieškota kitų mokymosi formų – individualus mokymasis darbo vietoje, nuotolinis mokymas, tikslinis mokymas dalyvaujant konferencijose, seminaruose ir kituose mokymo renginiuose.

Nacionalinė biblioteka vykdė *Bibliotekų specialistų mokymų* projektą, finansuotą Lietuvos Respublikos kultūros ministerijos. Surengti 58 teoriniai ir praktiniai užsiėmimai, apimantys aktualias bibliotekų vadybos ir atstovavimo, veiklos tyrimo ir vertinimo, fondų valdymo, vartotojų aptarnavimo ir kt. temas. Apmokyta 60 specialistų grupių, mokymuose dalyvavo 1 259 Lietuvos bibliotekų darbuotojai. Nacionalinė biblioteka taip pat partnerio teisėmis dalyvavo projekte *Siekime tikslo kartu*, kuri Lietuvos paslaugų sferos darbdavių asociacija vykdė kartu su LR socialinės apsaugos ir darbo ministerija.

Nacionalinės bibliotekos tarptautinio bendradarbiavimo kryptys 2012 m. buvo dalyvavimas tarptautinių profesinių organizacijų veikloje, bendradarbiavimas su nacionalinėmis bibliotekomis, tarptautinių projektų ir dokumentų mainų programų vykdymas.

- Tęsta narystė šiose tarptautinėse organizacijose:
 - **Tarptautinė bibliotekų asociacijų ir institucijų federacija IFLA.** Nacionalinė biblioteka yra šios organizacijos Nacionalinių bibliotekų ir Bibliografijos sekcijų narė, taip pat dalyvauja UNIMARC komiteto veikloje. 2012 m. Nacionalinės bibliotekos Lietuvos bibliotekininkų draugijos skyriaus nariai aktyviai dalyvavo IFLA bibliotekų asociacijų stiprinimo programoje. Bibliotekos specialistai taip pat dalyvavo Helsinkyje vykusioje 78-ojoje IFLA generalinėje konferencijoje.
 - **Nacionalinių bibliotekų direktorių konferencija CDNL.**
 - **Europos mokslinių bibliotekų asociacija LIBER.** Nacionalinė biblioteka aktyviai dalyvauja Paveldo kolekcijų ir apsaugos komiteto ir Rankraštinių grupės veikloje. Nacionalinės bibliotekos generalinis direktorius prof. dr. R. Gudauskas dalyvavo metinėje LIBER konferencijoje, kurios tema buvo *Žinių ekonomikos mobilizavimas Europai*.
 - **Europos nacionalinių bibliotekų direktorių konferencija CENL.**
 - **Europos biblioteka TEL ir Europos skaitmeninė biblioteka Europeana.** Gegužės 9 d. Nacionalinės bibliotekos generalinis direktorius prof. dr. R. Gudauskas ir kultūros ministras dr. A. Gelūnas dalyvavo Briuselyje vykusiame *Europeana* projekto rezultatų pristatyme. Pratesta Nacionalinės bibliotekos ir Europos nacionalinių bibliotekų direktorių konferencijos CENL sutartis dėl dalyvavimo Europos bibliotekos ir *Europeanos* kūrimo. 2012–2014 m. Nacionalinė biblioteka kartu su kitomis Europos kultūros ir paveldo institucijomis vykdo projektą

Europeana Awareness, kurio tikslas – skatinti visuomenę naudotis *Europeana* sukauptais informacijos ir kultūros ištekliais. Nacionalinės bibliotekos generalinis direktorius prof. dr. R. Gudauskas 2012 m. buvo Europos bibliotekos valdybos narys.

- **Baltijos regiono valstybių bibliotekų asociacija „Bibliotheca Baltica“**. Sausio mėn. Nacionalinėje bibliotekoje vyko „Bibliotheca Baltica“ valdybos posėdis, kuriame analizuotos strateginės partnerystės su Baltijos regiono valstybių plėtrą koordinuojančiomis bei vystančiomis tarptautinėmis institucijomis perspektyvos, prisidedant prie efektyvesnio regiono valstybių strateginio, politinio ir kultūrinio bendradarbiavimo bei intensyvaus „Bibliotheca Baltica“ tinklą sudarančių bibliotekų dalyvavimo *Europeana* ir kituose 2020 Europos strategiją įgyvendinančiuose projektuose. Spalio mėn. Taline vykusioje „Bibliotheca Baltica“ generalinėje asamblėjoje naujuoju šios tarptautinės organizacijos prezidentu išrinktas Nacionalinės bibliotekos generalinis direktorius prof. dr. R. Gudauskas.
- **Tarptautinės ISSN, ISBN ir ISMN agentūros**. Tęstas nuolatinis darbas rengiant ir siunčiant duomenis apie Lietuvos leidinius į tarptautinių agentūrų centrus.
- **Tarptautinė vaikų ir jaunimo literatūros asociacija IBBY**. Rugpjūčio mėn. Londone vyko 33-iasis Tarptautinės vaikų knygos tarybos (IBBY) kongresas, kuriame dalyvavo Nacionalinės bibliotekos Vaikų literatūros centro specialistai – IBBY Lietuvos skyriaus nariai. Kongreso sesijoje pranešimą „Beatrix Potter pasakų tikrinių vardų lietuvinimas“ skaitė dr. Kęstutis Urba.
- Tęsta narystė **Tarptautinėje muzikinių bibliotekų asociacijoje IAML, Tarptautinėje teisės bibliotekų asociacijoje IALL, Tarptautinėje skaitymo tyrimų asociacijoje IRA**, dalyvauta **Teisės informacijos centrų ir teisės informacijos specialistų konsorciumo** veikloje.
- Duomenys apie Lietuvoje leidžiamus dokumentus pateikti į šias tarptautines duomenų bazes:
 - UNESCO leidiniui *Index translationum*: bibliografinė informacija apie vertimus į lietuvių kalbą;
 - RILM duomenų bazei: lietuviškos muzikologinės literatūros referatai;
 - JAV Kongreso bibliotekos kooperuoto katalogavimo programai SACO: lietuviškos dalykinės rubrikos.
- Bendradarbiauta su lietuvių išėivijos kultūros centrais ir kitomis organizacijomis lituanistinių leidinių komplektavimo ir bibliografijos rengimo klausimais, dalyvauta tarptautinėse dokumentų mainų programose. Lituaniškos skyriaus vedėja J. Budriūnienė išrinkta nevyriausybinės organizacijos *BaltHerNet* (Baltijos šalių paveldo tinklas) tarybos nare ir viceprezidente.

PROGRAMOS ĮGYVENDINIMO REZULTATAI

Vertinimo kriterijaus kodas	Programos, tikslų, uždavinių, vertinimo kriterijų pavadinimai ir mato vienetai	Vertinimo kriterijų reikšmės		
		Metinis planas	Įvykdyta	Įvykdymo procentas
	1 tikslas Kaupti, saugoti ir sudaryti visuomenei galimybės pažinti publikuotą ir rankraštinių Lietuvos bei kitų šalių kultūros paveldą.			
R-01-03-01-01	Lietuvos publikuotų dokumentų archyvinio fondo surinkimo pilnumas (proc.)	82,3	85	103

Vertinimo kriterijaus kodas	Programos, tikslų, uždavinių, vertinimo kriterijų pavadinimai ir mato vienetai	Vertinimo kriterijų reikšmės		
		Metinis planas	Įvykdyta	Įvykdymo procentas
	1 tikslo 1 uždavinys Lietuvos ir su Lietuva susijusio publikuoto kultūros paveldo kaupimas, jo bibliografinė apskaita, kitų šalies mokslui, švietimui, kultūrai ir ūkiui reikalingų dokumentų fondo sudarymas.			
P-01-03-01-01-01	Gaunamų dokumentų kiekis (fiz.vnt.)	58 021	47 368	82
P-01-03-01-01-02	Valstybinės einamosios ir nacionalinės retrospektyviosios bibliografijos įrašų skaičius NBDB (tūkst.vnt.)	240	226	94
P-01-03-01-01-03	Bibliografinių įrašų skaičius bibliotekos elektroniniame kataloge (tūkst.vnt.)	50,0	49,5	99
P-01-03-01-01-04	Restauruotų dokumentų skaičius (lapais)	26 000	32 383	125
P-01-03-01-01-05	Įrištų dokumentų skaičius (vnt.)	1 980	2 094	106
P-01-03-01-01-06	Mikrofilmuotų dokumentų kadru skaičius (tūkst.vnt.)	60,00	62,03	103
P-01-03-01-01-07	Suteiktų ISSN skaičius (vnt.)	200	169	85
P-01-03-01-04-08	Suteiktų ISBN skaičius (vnt.)	4 000	6 422	160
P-01-03-01-04-09	Suteiktų ISMN skaičius (vnt.)	25	54	216
	2 tikslas Plėtoti vientisą elektroninio paveldo sistemą, užtikrinančią kultūros paveldo objektų saugojimą, sklaidą ir integravimą į bendrą skaitmeninę Lietuvos ir Europos kultūros paveldo erdvę			
R-01-03-02-01	Skaitmeninio Lietuvos kultūros paveldo prieinamumas internete (tūkst. vnt.)	28,8	66,6	231
	2 tikslo 1 uždavinys Kurti ir plėtoti virtualią elektroninio paveldo sistemą			
P-01-03-02-01-01	Įsigytų licencijų skaičius (vnt.)	2	2	100
P-01-03-02-01-02	Įsigyta ir įdiegta programinės įrangos (proc.)	50,0	50,0	100
P-01-03-02-01-03	Skaitmeninimui atrinktų ir įtrauktų į prioritetinį sąrašą dokumentų skaičius (tūkst.vnt.)	41,0	18,0	44
P-01-03-02-01-04	Skaitmenintų ir saugyklose saugomų kultūros paveldo objektų skaičius (tūkst.vnt.)	400,0	255,0	64
P-01-03-02-01-05	Sukurtų ir įteisintų standartų ir ontologijų skaičius (vnt.)	1	1	100
P-01-03-02-01-06	Sukurtų atminties institucijoms parengtų kultūros paveldo skaitmeninimo srities metodinės informacijos sklaidos priemonių skaičius	1	1	100
	3 tikslas Vykdyti parlamentinės bibliotekos funkcijas			
R-01 01-03-01	Informacinio aprūpinimo užtikrinimas, procentais nuo gautų užklausų (proc.)	100	100	100
	3 tikslo 1 uždavinys Lietuvos Respublikos Seimo narių, Lietuvos Respublikos Vyriausybės ir kitų valstybės valdžios institucijų informacinių poreikių tenkinimas			

Vertinimo kriterijaus kodas	Programos, tikslų, uždavinių, vertinimo kriterijų pavadinimai ir mato vienetai	Vertinimo kriterijų reikšmės		
		Metinis planas	Įvykdyta	Įvykdymo procentas
P-01-03-03-01-01	Lietuvos periodinės spaudos straipsnių bibliografinių įrašų skaičius (tūkst.vnt.)	30,00	32,37	108
P-01-03-03-01-02	Parengtų spaudos apžvalgų skaičius (vnt.)	200	213	107
P-01 01-03-01-03	Įvykdytų bibliografinių užklausų skaičius vnt.)	180	210	117
	4 tikslas Užtikrinti prieigą prie žinių ir informacijos, plėsti bibliotekos paslaugas, siekiant įgyvendinti informacinės visuomenės kūrimo idėjas			
R-01-03-04-01	Virtualių apsilankymų skaičiaus augimas (proc.)	7,0	5,2	74
	4 tikslo 1 uždavinys Maksimalios prieigos prie Nacionalinės bibliotekos fondo sudarymas, elektroninių paslaugų plėtra			
P-01-03-04-01-01	Duomenų bazių skaičius (vnt.)	37	38	103
P-01-03-04-01-02	Virtualių apsilankymų skaičius (tūkst. vnt)	320,00	397,14	124
P-01-03-04-01-03	Apsilankymų skaičius (tūkst. vnt)	130,0	122,8	94
P-01-03-04-01-04	Dokumentų išduotis (tūkst. vnt)	1 200,00	1 166,04	97
P-01-03-04-01-05	Užklausų, įvykdytų elektroninėmis priemonėmis, skaičius (vnt.)	3 000	2 978	99
P-01-03-04-01-06	Įvykdytų vartotojų bibliografinių užklausų skaičius (vnt.)	37 000	33 523	91
P-01-03-04-01-07	Registruotų vartotojų skaičius (tūkst.vnt.)	14,00	12,60	90
P-01-03-04-01-08	Dokumentų užsakymų skaičius iš Lietuvos ir užsienio bibliotekų (vnt.)	3 465	3 020	87
	5 tikslas Plėtoti Lietuvos bibliotekininkystės teoriją ir praktiką, spartinant integraciją į tarptautinės bibliotekininkystės procesus			
R-01-03-05-01	Bibliotekininkystės, bibliografijos ir knygotyros mokslų tiriamųjų darbų rezultatų pateikimas visuomenei, dalis nuo visų mokslo tiriamųjų darbų rezultatų (proc.)	40	40	100
	5 tikslo 1 uždavinys Bibliotekų veiklos pokyčių stebėseną, tyrimas, analizavimas bei norminimas, šiuolaikinės bibliotekininkystės teorijos ir bibliotekų patirties sklaida			
P-01-03-05-01-01	Parengtų metodinių priemonių skaičius (vnt.)	6	6	100
P-01-03-05-01-02	Publikacijų skaičius (vnt.)	30	43	143
P-01-03-05-01-03	Parengtų pranešimų skaičius (vnt.)	40	60	150
P-01-03-05-01-04	Asociacijų, kurių narė yra Nacionalinė biblioteka, skaičius (vnt)	10	10	100
P-01 01-05-02-05	Darbuotojų, tobulinusių kvalifikaciją, skaičius (asm.)	130	160	123
P-01 01-05-02-06	Organizuotų seminarų, mokymų ir kvalifikacijos tobulinimo priemonių skaičius (vnt.).	30	30	100
P-01 01-05-02-07	Išleistų leidinių pavadinimų skaičius (vnt.)	18	18	100

Vertinimo kriterijaus kodas	Programos, tikslų, uždavinių, vertinimo kriterijų pavadinimai ir mato vienetai	Vertinimo kriterijų reikšmės		
		Metinis planas	Įvykdyta	Įvykdymo procentas
	6 tikslas Išlaikyti ir plėsti Nacionalinės bibliotekos infrastruktūrą			
R-01-03-06-01	Rekonstruojamo pastato ploto padidėjimas (proc.)	25,0	25,0	100
	6 tikslo 1 uždavinys Pagrindinio Nacionalinės bibliotekos pastato rekonstrukcija			
P-01-03-06-01-01	Darbų įvykdymas nuo sąmatinės vertės (proc.)	10,5	11,1	106
	6 tikslo 2 uždavinys Nacionalinės bibliotekos veiklos užtikrinimas			
P-01-03-06-02-01	Lėšų dalis programos sąmatoje (proc.)	15,0	26,0	173

Nepasiektų vykdant šią programą vertinimo kriterijų reikšmių priežastys buvo: P-01-03-01-01-01, P-01-03-02-01-03 – netinkamas planavimas; P-01-03-02-01-04 – 2012 m. buvo skaitmeninama daug didelio formato periodikos, didelė puslapio apimtis lėtino skenavimo ir vaizdo apdorojimo procesus.

Viršytų vertinimo kriterijų reikšmių priežastys: R-01-03-02-01 – buvo neįvertinta, kad ataskaitiniais metais pasibaigus projektui „Virtualios elektroninio paveldo sistemos plėtra“, projekto partneriai iš karto eksportuos į portale e.paveldas.lt visus savo institucijose suskaitmenintus dokumentus; P-01-03-01-04-08, P-01-03-01-04-09 – nebuvo prognozuotas toks ženklus leidybos atsigavimas 2012 m.; taip pat prasidėjo intensyvesnis elektroninių natų leidinių leidimas.

PROGRAMOS ASIGNAVIMŲ PANAUDOJIMAS

Asignavimai	Patvirtinti (patikslinti) asignavimai, tūkst. litų	Panaudoti asignavimai, tūkst. litų	Asignavimų panaudojimo procentas
Iš viso asignavimų programai (1+2)	21183,0	21119,4	99,7
Iš jų pagal finansavimo šaltinius:			
1. Lietuvos Respublikos valstybės biudžetas	21183,0	21119,4	99,7
Iš jo:	20646,0	20645,9	100
1.1. bendrojo finansavimo lėšos			
1.2. Europos Sąjungos ir kitos tarptautinės finansinės paramos lėšos	-	-	-
1.3 tikslinės paskirties lėšos ir pajamų įmokos	537,0	473,5	88,2
2. Kiti šaltiniai (Europos Sąjungos finansinė parama projektams įgyvendinti ir kitos teisėtai gautos lėšos)	-	-	-

Nepilnai panaudoti programos "Visuomenės informacinis aprūpinimas" (lėšų šaltinis 1.4.1.1.1. Biudžetinių įstaigų pajamų įmokos) asignavimai dėl mažesnio pajamų įmokų surinkimo nei planuota. Taip pat taupant lėšas pajamų įmokų likutis 25,5 tūkst. litų buvo nepanaudotas ir perkeltas į 2013 metus.

PROGRAMOS „INFRASTRUKTŪROS KŪRIMAS, PLĖTRA IR VISUOMENĖS KOMPETENCIJŲ UGDYMAS LIBIS BIBLIOTEKOSE“ TIKSLAI

1. Atnaujinti LIBIS infrastruktūrą ir toliau plėtoti programinę įrangą, siekiant ją pritaikyti naujiems uždaviniams spręsti.

Tikslo įgyvendinimui numatyti **2 uždaviniai**:

- LIBIS suvestinio katalogo tolimesnė plėtra ir integravimas į Europos biblioteką
- LIBIS bibliotekų lokalinių sistemų vystymas ir palaikymas.

Vykdamas šiuos uždavinius, pagrindinės veiklos kryptys buvo:

- Lietuvos informacijos išteklių integravimas į bendrą Europos ir pasaulio informacinę erdvę.
- LIBIS infrastruktūros, apimančios techninę, sisteminę ir duomenų bazių valdymo sistemos įrangą, atnaujinimas ir funkcionalumo gerinimas.
- Teikiamų elektroninių paslaugų perkėlimas į naują brandos lygį.

Lietuvos nacionalinė Martyno Mažvydo biblioteka, vadovaudamasi šalies ir institucijos strateginiais tikslais ir prioritetais, įgyvendina Lietuvos Respublikos integralios bibliotekų informacijos sistemos (LIBIS) kūrimo projektą ir yra atsakinga už bibliotekinių bei informacinių procesų kompiuterizavimą Lietuvos viešosiose bibliotekose bei Lietuvos informacijos išteklių integravimą į pasaulio sistemas. Vienas iš pagrindinių Nacionalinės bibliotekos uždavinių – kurti Lietuvos bibliotekų suvestinį katalogą. Lietuvos bibliotekų suvestinis katalogas per metus papildytas 89,8 tūkst. bibliografinių įrašų, gautų iš 79 Lietuvos bibliotekų. Iki 2012 m. pabaigos suvestiniame kataloge buvo 1,4 mln. pavadinimų dokumentų 4,5 mln. bibliografinių įrašų.

Pagal Nacionalinės bibliotekos narystės Europos bibliotekoje programą vykdyta sutartis dėl suvestinio katalogo ir kitų Nacionalinės bibliotekos katalogų įrašų pateikimo Europos bibliotekos portale. Vykdyta ir kontroliuota LIBIS suvestinio katalogo e. paslauga – dokumentų skaitmeninių kopijų užsakymas, nustatant dokumentų autorių teises, atliekant užsakytų dokumentų kopijavimą ir apmokėjamą už paslaugą.

Nuo 2010 m. LIBIS pradėjo naująjį etapą, programinius sprendimus pritaikydama skaitytojų aptarnavimo kokybės ir valdymo gerinimui. Tačiau nuo 2009 metų sumažinus LIBIS investicinio projekto finansavimą, 2012 metais buvo atliekami tik būtiniausi LIBIS sistemų palaikymo darbai. Atnaujintos 8 kompiuterizuotos darbo vietos Lietuvos bibliotekose ir 31 darbo vieta Nacionalinėje bibliotekoje. Sukurtos ir įdiegtos 9 naujos LIBIS programinės įrangos versijos. Versijose buvo atlikti 43 pakeitimai, iš kurių 26 susiję su PĮ priežiūros ir plėtros darbais, 26 su klaidų taisymu.

Vyko LIBIS programinės įrangos mokymai, apmokyta 172 Lietuvos bibliotekų darbuotojai. Organizuoti mokymai šiomis temomis: komplektavimo ir katalogavimo ypatumai: metodiniai programiniai ir organizaciniai sprendimai; www.ibiblioteka.lt: e. paslaugų užsakymų aptarnavimas; elektroninių išteklių ir skaitmenintų objektų katalogavimas. Organizuoti nuotoliniai LIBIS programinės įrangos mokymai, naudojant LYNC PĮ. Mokymuose dalyvavo 10 Panevėžio miesto bibliotekų darbuotojų.

2. Užtikrinti projekto „Bibliotekos pažangai“ pradėtos veiklos ir rezultatų tęstinumą LIBIS bibliotekose

Tikslo įgyvendinimui numatyti **2 uždaviniai**:

- Vykdyti viešųjų bibliotekų koordinavimą mokymo ir mokymo poreikių tyrimo srityje.
- Vykdyti aktyvesnio naudojimosi vieša interneto prieiga akcijas.

Vykdamas šiuos uždavinius, pagrindinės veiklos kryptys buvo:

- Mokymo programų atnaujinimas.
- Centralizuotų informacinių sistemų palaikymas.

2013 m. bus užbaigtas Lietuvos nacionalinės Martyno Mažvydo bibliotekos kartu su Lietuvos Respublikos kultūros ministerija bei Bilo ir Melindos Geitsų fondu vykdytas projektas „Bibliotekos pažangai“. Birželio mėnesį įvyko baigiamoji tarptautinė konferencija *Pokyčiai bibliotekose – pokyčiams visuomenėje. Projekto „Bibliotekos pažangai“ poveikio vertinimo rezultatai*. Konferencija buvo tiesiogiai transliuojama į 900 viešųjų bibliotekų.

Projektas, paspartinęs informacinių technologijų diegimą viešosiose bibliotekose, sudaręs sąlygas mokytis kompiuterinio raštingumo, išmintingai naudotis interneto ištekliais, e. paslaugomis, ne tik atvėrė didžiules galimybes gyventojams, bet ir sustiprino bibliotekų darbuotojų kompetenciją, padėjo jiems tapti bendruomenės veiklos skatintojais. Šiuo socialiai atsakingu projektu siekta paskatinti Lietuvos gyventojus išnaudoti informacinių technologijų teikiamas informacijos paieškos ir bendravimo galimybes. Iš esmės modernizavusios IT infrastruktūrą, padidinusios darbuotojų kompetenciją ir paskatinusios dešimtis tūkstančių gyventojų aktyviau naudotis interneto teikiamais privalumais, viešosios bibliotekos pastaraisiais metais išplėtė ir savo veiklos misiją.

Nacionalinė biblioteka, perėmusi projekto „Bibliotekos pažangai“ sukurtus tinklus ir infrastruktūrą, siekia užtikrinti projekto veiklą ir rezultatų tęstinumą Lietuvos viešosiose bibliotekose. Planuojami darbai, kurie užtikrintų šių bibliotekų paslaugų ir iniciatyvų tęstinumą pasibaigus projektui infrastruktūros atnaujinimo, tęstinio bibliotekininkų mokymo užtikrinimo, viešųjų ryšių ir gyventojų skatinimo priemonių palaikymo ir poveikio vertinimo srityse. Užtikrinant mokymo veiklą tęstinumą, svarbų vaidmenį turi suvaidinti apskričių ir savivaldybių viešosios bibliotekos, kuriose yra įrengti mokymo centrai. 2012 m. Nacionalinė biblioteka rengė paraišką projektui „Bibliotekos pažangai +“, kuris padėtų pasiekti šiuos tikslus.

Siekdama tęstinio centralizuoto tam tikrų veiklų jungimo ir koordinavimo, Nacionalinė biblioteka tęsia įsipareigojimus šiose srityse: centralizuotas informacinių sistemų palaikymas ir priežiūra, viešųjų bibliotekų specialistų kvalifikacijos atnaujinimas, situacijos nacionaliniu mastu stebėseną, tyrimai ir analizė, viešųjų bibliotekų veiklų viešinimas.

2012 m. vykdytos projekto tęstinumo stiprinimo veiklos: atnaujinta mokymų medžiaga – 2 programos bibliotekininkų mokymui: *Dėstančių ekspertų (bibliotekos darbuotojų) parengimas mokytis* ir *Bibliotekos fondų valdymas*. 356 bibliotekininkai, aptarnaujantys viešą interneto prieigą, dalyvavo žinių atnaujinimo mokymuose, 120 iš jų buvo mokomi naudotis naujausiomis informacinėmis technologijomis. Vykdytos ir viešintos tiesioginės interneto transliacijos iš Nacionalinės bibliotekos studijos, kurias žiūrėti turėjo galimybę apie 1 600 Lietuvos viešųjų bibliotekų darbuotojų ir skaitytojų:

- *Portalo Europeana pristatymas* (dalyvavo Nacionalinės bibliotekos mokslinė sekretorė Sandra Leknickienė ir Informacijos centro specialistė Laura Šimkutė);
- *Verslumo skatinimas Lietuvoje* (dalyvavo VšĮ „Versli Lietuva“ Verslumo departamento direktorius Dovydas Markulevičius ir tos pačios įmonės projektų vadovė Laimutė Kalinauskienė);
- *Naujoji mokymų svetainė www.epilietis.eu* (dalyvavo asociacijos „Langas į ateitį“ direktorė Loreta Križinauskienė ir tos pačios asociacijos mokymų ekspertas Algimantas Merkys).

PROGRAMOS ĮGYVENDINIMO REZULTATAI

Vertinimo kriterijaus kodas	Programos, tikslų, uždavinių, vertinimo kriterijų pavadinimai ir mato vienetai	Vertinimo kriterijų reikšmės		
		Metinis planas	Įvykdyta	Įvykdymo procentas
	1 tikslas Atnaujinti LIBIS infrastruktūrą ir toliau plėtoti programinę įrangą, siekiant ją pritaikyti naujiems uždaviniams spręsti			
R-02-02-01-01	LIBIS infrastruktūros atnaujinimas, procentais (proc.)	0,26	0,26	100
	1 tikslo 1 uždavinys LIBIS suvestinio katalogo tolimesnė plėtra ir integravimas į Europos biblioteką			
P-02-02-01-01-01	Bibliografinių įrašų, pateikiamų į suvestinį katalogą skaičius (tūkst.vnt.)	100	89,8	90
P-02-02-01-01-02	Bibliografinių įrašų, integruotų į Europos biblioteką, skaičius (tūkst.vnt.)	1 460,0	1 460,0	100
P-02-02-01-01-03	Skaitytojų užsakymų internetu augimas (proc.)	15,0	5,3	35
	1 tikslo 2 uždavinys LIBIS bibliotekų lokalinių sistemų vystymas ir palaikymas			
P-02-02-01-02-01	Atnaujintų kompiuterinių darbo vietų skaičius Lietuvos bibliotekose (vnt.)	0	8	neplanuota
P-01 02-01-02-02	Atnaujintų kompiuterinių darbo vietų skaičius Nacionalinėje bibliotekoje, vnt.	10	31	310
P-02-02-01-02-03	Naujų programinės įrangos versijų sukūrimas ir įdiegimas (vnt.)	4	9	225
P-02-02-01-02-04	Lietuvos bibliotekų darbuotojų mokymai (val.)	40	46	115
	2 tikslas Užtikrinti projekto „Bibliotekos pažangai“ pradėtos veiklos ir rezultatų tęstinumą LIBIS bibliotekose			
R-02-02-02-01	Bibliotekininkų, apmokytų naudotis informacinėmis technologijomis, skaičius	50	120	240
	2 tikslo 1 uždavinys Vykdėti viešųjų bibliotekų koordinavimą mokymo ir mokymo poreikių tyrimo srityje			
P-02-02-02-01-01	Atnaujintų mokymo programų skaičius (vnt.)	1	1	100
	2 tikslo 2 uždavinys Vykdėti aktyvesnio naudojimosi vieša interneto prieiga akcijas			
P-02-02-02-01-02	Komunikavimo interneto svetainių skaičius	2	2	100

Nepasiektų vertinimo kriterijų reikšmių priežastys: P-02-02-01-01-03 – netinkamas planavimas (tik ką pasibaigus projektui „Interaktyvių elektroninių paslaugų, skirtų leidiniams ir publikacijoms užsakyti ir gauti viešosiose bibliotekose, plėtra“, buvo sunku įvertinti augimo mastus, nes dar nebuvo informacijos apie projekto metu sukurto e. paslaugų portalo www.ibiblioteka.lt naudojimą). Viršytų vertinimo kriterijų reikšmių priežastys: P-01 02-01-02-01, P-01 02-01-02-02 – LIBIS valdyba perskirstė metų biudžetą tiems darbams skirtas lėšas, ir atsirado neplanuota galimybė pirkti

kompiuterių. P-02-02-01-02-03 – netinkamas planavimas, darbų pateikimas neatitiko numatyto grafiko. R-02-02-02-01 – mokant bibliotekinius naudotis naujomis informacinėmis technologijomis, 2012 m. greta planuotų mokymų „www.ibiblioteka.lt: E-paslaugų užsakymų aptarnavimas“ dar buvo papildomai organizuoti mokymai „Komplektavimo ir katalogavimo ypatumai: metodiniai, programiniai ir organizaciniai sprendimai“; nuo 2013 m. pastarųjų mokymų koordinavimas ir organizavimas perduodamas apskričių bibliotekoms.

PROGRAMOS ASIGNAVIMŲ PANAUDOJIMAS

Asignavimai	Patvirtinti (patikslinti) asignavimai, tūkst. litų	Panaudoti asignavimai, tūkst. litų	Asignavimų panaudojimo procentas
Iš viso asignavimų programai (1+2)	1016,0	1015,9	100
Iš jų pagal finansavimo šaltinius:			
1. Lietuvos Respublikos valstybės biudžetas	1016,0	1015,9	100
Iš jo:	1016,0	1015,9	100
1.1. bendrojo finansavimo lėšos			
1.2. Europos Sąjungos ir kitos tarptautinės finansinės paramos lėšos	-	-	-
1.3 tikslinės paskirties lėšos ir pajamų įmokos	-	-	-
2. Kiti šaltiniai (Europos Sąjungos finansinė parama projektams įgyvendinti ir kitos teisėtai gautos lėšos)	-	-	-

III. PLANUOJAMI ARTIMIAUSIO LAIKOTARPIO VEIKLOS PRIORITETAI

2013 m. veiklos prioritetai:

- Infrastruktūrinių sąlygų užtikrinimas, siekiant įgyvendinti Nacionalinei bibliotekai teisės aktais nustatytas veiklas.
- Projekto „Bibliotekos pažangai“ veiklų tęstinumas Lietuvos viešosiose bibliotekose.
- Dokumentų komplektavimas.
- Virtualios elektroninio paveldo informacinės sistemos plėtra.

Pagrindinės veiklos kryptys, numatomos šiems prioritetams įgyvendinti:

- Pagrindinio pastato rekonstrukcijos vykdymas.
- LIBIS sistemos plėtra, tame tarpe įgyvendinant Europos Sąjungos struktūrinių fondų finansuojamą projektą „Elektroninių leidinių pateikimo skaitytojui ir intelektualios elektroninių išteklių paieškos bibliotekų kataloguose įgyvendinimas“.
- Projekto „Bibliotekos pažangai“ sukurtų centralizuotų informacinių struktūrų palaikymas ir komunikavimo kampanijų interneto svetainių atnaujinimas.
- Projekto „Bibliotekos pažangai +“ rengimas ir vykdymas.
- Nacionalinio publikuotų dokumentų archyvinio fondo kaupimo, tvarkymo ir apsaugos optimizavimas.
- Skaitmeninio kultūros paveldo turinio duomenų banko plėtra, t. tarpe įgyvendinant Europos Sąjungos struktūrinių fondų finansuojamą projektą „Lietuvių literatūros klasikos kūrinių perkėlimas į elektroninę erdvę“.

2013 m. veiklos prioritetai pratęsia 2012 m. veiklos prioritetus, toliau kurdami prielaidas didinti veiklos efektyvumą; tam tikslui planuojama:

- Efektyviai panaudoti Europos Sąjungos struktūrinių fondų finansuojamų ir Nacionalinės bibliotekos vykdomų projektų potencialą. Finansuojamų Europos Sąjungos ir kitų šaltinių projektų vykdymo laikotarpiu sukurta infrastruktūra ilgalaikėje perspektyvoje bus naudojama naujoms informacinėms paslaugoms plėtoti bei sustiprins Nacionalinės bibliotekos kaip paslaugų teikėjos Lietuvos bibliotekų sistemai vaidmenį.
- Vykdyti bibliotekos struktūrinius ir funkcinius pokyčius, optimaliai paskirstyti turimus žmogiškuosius išteklius. Optimalus žmogiškųjų išteklių paskirstymas sudarys prielaidas efektyviam jų panaudojimui bei naujos organizacinės kompetencijos atsiradimui.
- Ugdyti bibliotekos darbuotojų bendrąsias ir profesines kompetencijas kaip galimų pokyčių garantą bei diegti naujas paslaugas, naudojant modernias technines priemones. Naujai įgytos darbuotojų kompetencijos prisidės prie naujų galimybių plėtos, įgyvendinant skaitmeninės bibliotekos modelį.

Generalinis direktorius

Renaldas Gudauskas